

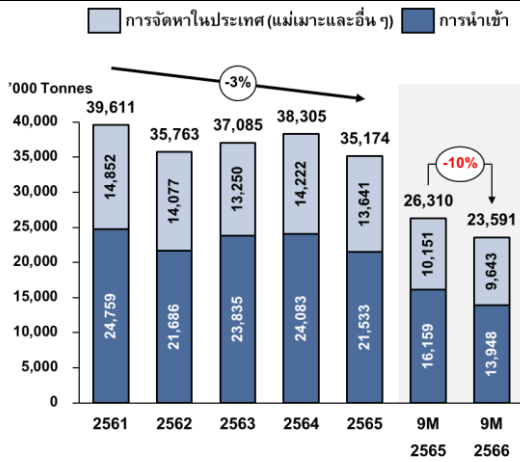
ภาพรวมธุรกิจ

- ธุรกิจการจัดจำหน่ายและนำเข้าถ่านหินในประเทศไทยเป็นตลาดที่มีผู้ประกอบการน้อยราย (**Oligopoly market**) โดยสามารถแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ **1) ผู้ประกอบการรายใหญ่** เช่น บมจ. บ้านปู (BANPU) บมจ.ลานนา รีซอร์สเซส (LANNA) เป็นต้น ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีเงินลงทุนสูง มีการเข้าร่วมลงทุนกับเหมืองถ่านหินในต่างประเทศ ทำให้มีความมั่นคงด้านแหล่งสำรองถ่านหิน กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นโรงงานปูนซีเมนต์หรือโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้งนี้ การแข่งขันในตลาดนี้มีไม่มากนักเนื่องจากผู้ใช้มีศักยภาพนำเข้าถ่านหินโดยตรง อีกทั้งผู้ประกอบการบางรายจำหน่ายถ่านหินให้แก่บริษัทในเครือเป็นหลัก เช่น LANNA ขายถ่านหินส่วนใหญ่ให้แก่ บมจ. ปูนซีเมนต์นครหลวง เป็นต้น **2) ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก** เช่น บมจ.ยูนิค ไมนิ่ง เซอร์วิสเซส (UMS) บมจ.เอเซียกรีน เอ็นเนอร์จี (AGE) และ บมจ.ไทยแคปปิตอล คอร์ปอเรชั่น (TCC) เป็นต้น ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะไม่มีการร่วมทุนกับเหมืองถ่านหินในต่างประเทศ จะมีลักษณะการทำธุรกิจแบบซื้อมา-ขายไป (trading company) ทำให้มีปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนในการส่งมอบและความสม่ำเสมอของคุณภาพถ่านหิน อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับเจ้าของเหมืองถ่านหินและลูกค้าเป็นจุดแข็งในการประกอบธุรกิจ โดยมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหลักเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็ก ซึ่งสภาพตลาดมีการแข่งขันมากกว่ากลุ่มที่ลูกค้าเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และ **3) ผู้ค้ารายใหญ่ในต่างประเทศ** ซึ่งจะส่งถ่านหินเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยในลักษณะลำเรือขนาดใหญ่ต่อครั้ง โดยจะส่งมอบถ่านหินทั้งลำเรือให้กับผู้ซื้อในคราวเดียว ผู้ค้าถ่านหินดังกล่าว ได้แก่ Rio Tinto, Glencore, Noble Energy, Eastern Energy, Phenix Commodity เป็นต้น (ที่มา: อ้างอิงจากรายงาน 56-1 ปี 2553 บมจ.บ้านปู (BANPU))
- การจัดหาถ่านหินของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง ตลอดช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เฉลี่ยปีละ 3% โดยปริมาณการนำเข้าลดลงจาก 24.76 ล้านตัน ในปี 2561 เป็น 21.53 ล้านตัน ในปี 2565 ลดลงเฉลี่ยปีละ 3.4% โดยปี 2565 คิดเป็นสัดส่วนการนำเข้าจากแหล่งต่างประเทศอยู่ที่ 61% ขณะที่การจัดหาถ่านหินจากแหล่งในประเทศมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยลดลงจาก 14.85 ล้านตัน ในปี 2561 เหลือ 13.64 ล้านตันในปี 2565 ลดลงเฉลี่ยปีละ 2.1% จากการผลิตลิกไนต์ที่เหมืองแม่เมาะและเหมืองแหล่งอื่นๆ ลดลง สาเหตุจากมาตรการลดอายุประทานบัตรเป็นสำคัญ สำหรับช่วง 9 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณการจัดหาถ่านหิน/ลิกไนต์ อยู่ที่ระดับ 23.59 ล้านตัน ลดลง 10.3%YoY โดยการผลิตลิกไนต์ ลดลง 5.0%YoY ซึ่งปัจจุบันการผลิตลิกไนต์ในประเทศเป็นการผลิตจากเหมืองแม่เมาะทั้งหมด ส่วนการนำเข้าถ่านหินอยู่ที่ 13.95 ล้านตัน ลดลง 13.7%YoY
- การใช้ถ่านหินในประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มปริมาณการใช้ลดลง เฉลี่ยปีละ 2% จากปริมาณ 39.35 ล้านตันในปี 2561 ลดลงมาอยู่ที่ 35.87 ล้านตัน ในปี 2565 หากพิจารณาจากประเภทของกิจกรรม พบว่า ในปี 2565 มีการใช้ถ่านหินนำเข้ารวม 21.53 ล้านตัน ลดลง 10.6%YoY แบ่งเป็นการใช้ในอุตสาหกรรม 61.3% ที่เหลืออีก 38.7% ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าของภาคเอกชน ขณะที่การใช้ถ่านหินลิกไนต์ ในปี 2565 อยู่ที่ 14.03 ล้านตัน ลดลง 3.4%YoY ซึ่งแบ่งเป็นการใช้ในการผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ (กฟผ.) 97.4% และอีก 2.6% นำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรม สำหรับช่วง 10 เดือนแรกของปี 2566 ความต้องการใช้ถ่านหิน/ลิกไนต์ อยู่ที่ระดับราว 26.69 ล้านตัน ลดลง 10.3%YoY โดยการใช้ในภาคอุตสาหกรรมที่ลดลง 12.0%YoY และการใช้เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าลดลง 9.2%YoY

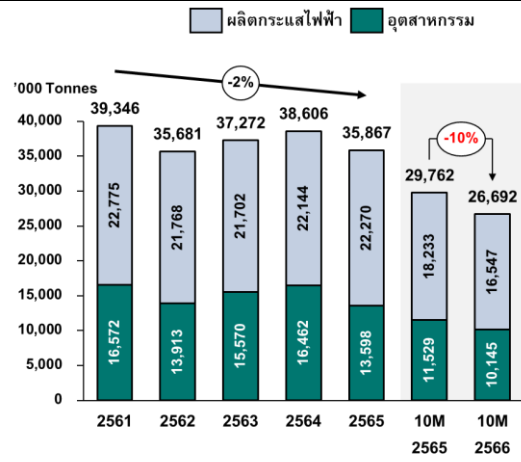
Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลเชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

รูปที่ 1 การจัดหาถ่านหินและถ่านหินของประเทศไทย

รูปที่ 2 การใช้ถ่านหินและถ่านหินในประเทศไทย

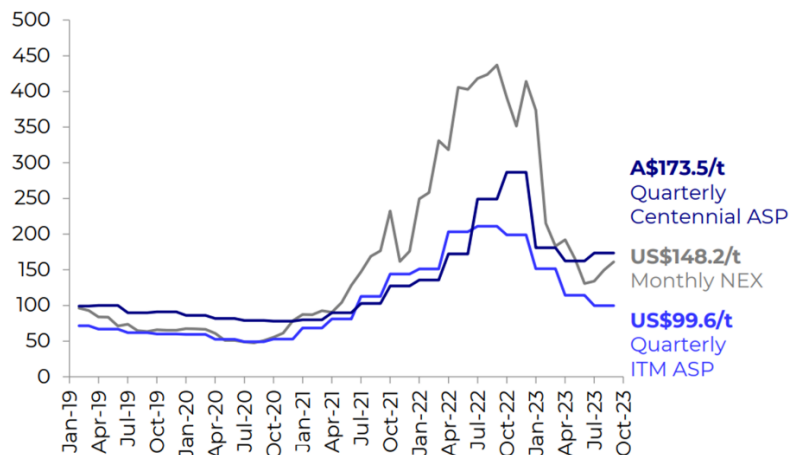

ที่มา : รวบรวมโดยวิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์แอนด์เฮอร์สจากข้อมูลของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานกระทรวงพลังงาน

- สถานการณ์ด้านราคา ในช่วงปี 2566 มีแนวโน้มลดลงจากปีก่อนหน้า โดยปัญหาราคาก๊าซธรรมชาติที่เคยมีความผันผวนสูงจากปัจจัยทั้งจากเรื่องความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ และสภาพอากาศ เริ่มคลี่คลาย แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าช่วงการระบาดของโควิด-19 โดยราคาก๊าซธรรมชาติคุณภาพสูงมีเสถียรภาพมากขึ้น เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าที่ผันผวนสูงเกือบตลอดทั้งปี ในขณะที่ราคาก๊าซธรรมชาติคุณภาพต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่ผลิตในอินโดนีเซียทยอยปรับตัวลดลง จากอุปทานในตลาดที่เพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลอินโดนีเซียตั้งเป้าการผลิตถ่านหินปี 2566 สูงกว่าปี 2565 และเพิ่มโควตาการส่งออกถ่านหิน ขณะที่ในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2566 จีนมีการเปลี่ยนมานำเข้าถ่านหินคุณภาพต่ำเพิ่มขึ้น

รูปที่ 3 Thermal Coal Benchmark Price

Unit: US\$/t; A\$/t for CEY

ที่มา : เอกสารเผยแพร่ข้อมูลนำเสนอนักวิเคราะห์ ไตรมาส 3 เดือน ก.ค. - ก.ย. 2566 บมจ.บ้านปู

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮอร์ส จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

แนวโน้มธุรกิจ

- สำหรับแนวโน้มธุรกิจนำเข้าและจำหน่ายถ่านหินของไทยในปี 2567 คาดว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวได้จำกัด แม้ความต้องการพลังงานไฟฟ้าในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561-2580 (PDP2018) ฉบับใหม่ ที่มุ่งเน้นไปที่การใช้พลังงานสะอาดและพลังงานหมุนเวียนมากขึ้น นอกจากนี้ การผลิตก๊าซธรรมชาติในแหล่งเอราวัณคาดว่าจะเพิ่มกำลังการผลิตจาก 400 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เป็น 800 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวันได้ภายในเดือนเมษายน 2567 ส่งผลให้การใช้ถ่านหินในการผลิตไฟฟ้าแทนก๊าซธรรมชาติมีแนวโน้มปรับลดลง สำหรับราคาถ่านหินในปี 2567 คาดว่าจะมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะราคาถ่านหินคุณภาพต่ำ เนื่องจากผู้ผลิตในอินโดนีเซียสามารถเพิ่มการผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการในประเทศและการส่งออกตั้งแต่ช่วงปลายปี 2566 ขณะที่ราคาถ่านหินคุณภาพสูงจะยังทรงตัวในระดับสูง จากความต้องการใช้เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าในอินเดียและกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ที่เพิ่มขึ้นสวนทางกับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และเงินที่ทยอยเพิ่มกำลังการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดและพลังงานทดแทนมากขึ้น

ผู้จัดทำวิเคราะห์

นายณันทพงศ์ พันทวีศักดิ์ (nantapongp@lhbank.co.th)

นายเชียวชาญ ศรีชัยยา (cheawchans@lhbank.co.th)

วิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์แอนด์เฮ้าส์

ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง